

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO GOSPODARSTVA
I ODRŽIVOG RAZVOJA

**ZAKONODAVSTVO I POLITIKE EU U
PODRUČJU GOSPODARENJA OTPADOM
(aktualne inicijative)**

LIFE INFO DANI

16. i 17. svibnja 2023.

Zagreb

SADRŽAJ

- UVOD
- Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o ambalaži i ambalažnom otpadu, izmjeni Uredbe (EU) 2019/1020 i Direktive (EU) 2019/904 i stavljanju izvan snage Direktive 94/62/EZ
- Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o uspostavi okvira za utvrđivanje zahtjeva za ekološki dizajn održivih proizvoda i stavljanju izvan snage Direktive 2009/125/EZ.
- UREDBA EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o baterijama i otpadnim baterijama, stavljanju izvan snage Direktive 2006/66/EZ i izmjeni Uredbe (EU) br, 2019/1020
- Evaluacija/Revizija DIREKTIVE 2012/19/EU EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 4. srpnja 2012. o otpadnoj električnoj i elektroničkoj opremi (OEEO)
- Revizija DIREKTIVE 2000/53/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 18. rujna 2000. o otpadnim vozilima
- Revizija DIREKTIVE 2008/98/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 19. studenoga 2008. o otpadu i stavljanju izvan snage određenih direktiva

UVOD – KRUŽNO GOSPODARSTVO

- Trenutačnim **linearnim modelom gospodarstva**: **uzmi-proizvedi-potroši-odbaci**, koji se temelji na pretpostavci da su resursi obilni i dostupni te da ih se lako može crpiti i jeftino odlagati gube se dragocjene sirovine i onečišćuje se okoliš
- **U kružnom gospodarstvu** se vrijednost proizvoda i materijala zadržava što je dulje moguće i ne stvara se otpad. Tako se resursi zadržavaju u gospodarstvu nakon kraja uporabnog vijeka proizvoda, a kako bi se višekratno produktivno upotrebljavali i tako stvarali novu vrijednost
- Za prelazak na kružno gospodarstvo **potrebne su promjene u cijelom lancu vrijednosti**, od dizajna proizvoda do novih poslovnih i tržišnih modela, od novih načina pretvaranja otpada u resurse do novih načina ponašanja potrošača. To podrazumijeva potpunu promjenu sustava i inovacije, ne samo u tehnologiji, već i u organizaciji, društvu, metodama financiranja i politikama
- **ODRŽIVA RUTA – „6R approach“ – smjer prema „Zero Waste“**
reuse – repair – recycle – rethink – refuse - reduce

UVOD – KRUŽNO GOSPODARSTVO

- **prelazak s postojećeg, linearog, na kružno gospodarstvo** - ekonomski model koji osigurava održivo gospodarenje resursima i produžavanje životnog vijeka materijala i proizvoda.
- **potrebne su promjene u cijelom lancu vrijednosti**, od dizajna proizvoda do novih poslovnih i tržišnih modela, od novih načina pretvaranja otpada u resurse do novih načina ponašanja potrošača. To podrazumijeva potpunu promjenu sustava i inovacije, ne samo u tehnologiji, već i u organizaciji, društvu, metodama financiranja i politikama
- **GOSPODARENJE OTPADOM**
  - unaprijediti sustav gospodarenja komunalnim otpadom
  - unaprijediti sustav gospodarenja posebnim kategorijama otpada
  - ostvariti ciljeve odvojenog sakupljanja i oporabe/recikliranja, uključujući pripremu za ponovnu uporabu

UVOD – KRUŽNO GOSPODARSTVO

➤ AKCIJSKI PLAN ZA KRUŽNO GOSPODARSTVO od 11. ožujka 2020.

Cilj Plana je prilagoditi EU gospodarstvo zelenoj budućnosti, ojačati konkurentnost uz istovremenu zaštitu okoliša i dati nova prava potrošačima, kroz mjere za sve faze životnog vijeka proizvoda, od faze dizajna i proizvodnje do faze otpada.

➤ EUROPSKI ZELENI PLAN od 11. prosinca 2019.

Utvrđen je ambiciozan plan za klimatski neutralno kružno gospodarstvo u kojem gospodarski rast nije povezan s uporabom resursa.

➤ **Kružno gospodarstvo** donijet će pozitivne neto koristi u pogledu rasta BDP-a i otvaranja radnih mesta jer se provedbom ambicioznih mjera za kružno gospodarstvo u Europi BDP EU-a može povećati za dodatnih 0,5 % do 2030., što će stvoriti oko 700 000 novih radnih mesta.

Prijedlog UREDBE O AMBALAŽI I AMBALAŽNOM OTPADU

- Evropska komisija objavila je **30. studenoga 2022.** godine Prijedlog
- **Glavni ciljevi ove Uredbe su:**
  - smanjenje i sprječavanje nastanka ambalažnog otpada, kroz ograničenje korištenja nepotrebne ambalaže te poticanje ponovno uporabljive ambalaže, odnosno ambalaže koja se može ponovno puniti, a kako bi se količina ambalažnog otpada do 2040. godine smanjila za 15% po državi članici po stanovniku u odnosu na 2018. godinu (cilj će se ostvarivati postupno smanjenjem za 5 % u odnosu na 2018. do 2030. i za 10 % do 2035.),
  - poticanje kvalitetnog recikliranja, s ciljem da do 2030. godine sva ambalaža koja se stavlja na tržište EU bude pogodna za recikliranje na gospodarski održiv način,
  - smanjenje potrebe za primarnim prirodnim resursima i stvaranje funkcionalnog tržišta sekundarnih sirovina u području plastične ambalaže, kroz uvođenje obvezujućih stopa udjela reciklirane plastike u novoj plastičnoj ambalaži koja se stavlja na tržište EU
- Zajedno s prijedlogom Uredbe EK je u cilju uklanjanja nejasnoća u vezi s plastikom na biološkoj osnovi, biorazgradivom plastikom i plastikom koja se može kompostirati, i kao doprinos ovoj Uredbi, 30. studenoga 2022. godine objavila **Komunikaciju o političkom okviru za plastiku na biološkoj osnovi, biorazgradivu plastiku i plastiku koja se može kompostirati.**

Prijedlog UREDBE O AMBALAŽI I AMBALAŽNOM OTPADU

- Radi ispunjenja ciljeva ovom se Uredbom predlaže **čitav niz mjera**, kao što su:
- - **obvezni ciljevi na razini EU za proizvođače**, kako bi se osiguralo da se neki od njihovih proizvoda nude u ambalaži koja se može ponovno uporabiti ili puniti, uključujući i omogućavanje potrošačima da donesu vlastiti spremnik koji će moći napuniti
- - do 2030. će se 20 %, a do 2040. čak 80 % toplih i hladnih napitaka morati puniti u spremnike koji se mogu ponovno uporabiti ili puniti,
- - trgovci na malo koji prodaju pivo i bezalkoholna pića morat će do 2030. prodavati 10 %, a do 2040. već 25 % svoje robe u spremnicima koji se mogu ponovno uporabiti ili puniti, a za gotove obroke za konzumaciju izvan restorana 10 % u 2030. i 40 % u 2040,
- - za dostavu proizvoda kupljenih preko interneta za ponovnu uporabu će do 2030. morati biti pogodno 10 %, a do 2040. već 50 % ambalaže.
- - određena standardizacija oblika ambalaže koja se može ponovno uporabiti, na primjer boca za napitke, te pojašnjenja o oblikovanju sustava za ponovnu uporabu i ponovno punjenje,
- - smanjenje mase i volumena ambalaže na najmanju moguću mjeru to jest ograničavanje prekomjerne ambalaže (npr. transportna ambalaža i ambalaža za dostavu proizvoda kupljenih preko interneta moći će imati do 40 % praznog prostora).
- - označavanje ambalaže koja se može ponovno uporabiti putem piktograma kojima se označava mogućnost ponovne uporabe,

Prijedlog UREDBE O AMBALAŽI I AMBALAŽNOM OTPADU

- - **zabrane** određenih vrsta nepotrebne ambalaže (npr. jednokratne ambalaže za voće i povrće, jednokratne ambalaže u restoranima i drugim ugostiteljskim objektima kad gosti jedu u njihovim prostorima, jednokratne minijaturne ambalaže u hotelima)
- - uvođenje obveznih **minimalnih stopa udjela recikliranog sadržaja** koje proizvođači moraju uključiti u novu plastičnu ambalažu (npr. 30 % do 2030. i 65 % do 2040. u jednokratnim bocama za piće (o čemu će ovisiti i visina naknade za prošireni odgovornost proizvođača),
- - uvođenje **harmoniziranog i standardiziranog označavanja** ambalaže na razini cijele EU, oznakama na kojima je prikazano od čega je ambalaža izrađena i u koji spremnik se treba odbaciti. Iste oznake nalazit će se i na kontejnerima i kantama za sakupljanje otpada na razini cijele EU,
- - uvođenje obveznih sustava povratne naknade za plastične boce i aluminijске limenke,
- - preciziranje koje se vrlo malobrojne vrste ambalaže moraju moći **kompostirati** kako bi ih potrošači mogli odbaciti u biootpad (čaše za kavu, vrećice za kavu i čaj, naljepnice na voću i povrću te vrlo lagane plastične vrećice),
- - obveze proizvođačima da u sustave ponovne uporabe ili ponovnog punjenja uključe određene dodatne proizvode (npr. deterdžente i slično), a za koje se u Uredbi ne predlažu obvezni ciljevi.

Prijedlog UREDBE O AMBALAŽI I AMBALAŽNOM OTPADU

- Procjenjuje se da bi se predloženim mjerama emisije stakleničkih plinova iz ambalaže do 2030. smanjile za 23 milijuna tona
- Potrošnja vode smanjila bi se za 1,1 milijun m³.
- Troškovi ekološke štete za gospodarstvo i društvo smanjili bi se za 6,4 milijarde eura u odnosu na polaznu vrijednost za 2030. godinu.
- Očekuje se da će samo poticanje ponovne uporabe do 2030. dovesti do otvaranja više od 600 000 radnih mjesta u tom sektoru, od kojih će mnoga biti u lokalnim malim i srednjim poduzećima.
- Očekuje se mnogo inovativnih rješenja za ambalažu/pakiranja koja će utjecati na smanjenje količine ambalažnog otpada te koja će olakšati ponovnu uporabu i recikliranje.
- U finansijskom smislu, provedbom predloženih mjera u EU-u se očekuju gospodarske uštede od oko 47,2 milijarde eura te se procjenjuje da bi svaki stanovnik EU mogao uštedjeti gotovo 100 eura godišnje ako proizvođači prenesu uštede na potrošače.

Prijedlog Uredbe o uspostavljanju okvira za postavljanje zahtjeva za ekološki dizajn za održive proizvode

- Evropska komisija donijela je **30. ožujka 2022. prijedlog Uredbe**
- Prijedlogom se ažurira, modernizira i proširuje okvir za ekološki dizajn održivih proizvoda, dok se stavlja izvan snage postojeći zakonodavni okvir (Direktiva o ekološkom dizajnu koja je trenutno primjenjiva samo na proizvode povezane s energijom).
- Ciljevi prijedloga su dvostruki: promicati bolje funkcioniranje unutarnjeg tržišta i istodobno poboljšati ekološku održivost proizvoda.
- Nova Uredba primjenjivat će se na svu fizičku robu, uključujući sastavnice i poluproizvode, osim na hranu, hranu za životinje, lijekove i veterinarske proizvode, žive biljke i životinje te proizvode ljudskog podrijetla
- **Nova Uredba:**
  - uvodi **nove zahtjeve za ekodizajn** (kako bi proizvodi bili trajniji, pouzdani, nadogradivi, popravljivi, lakši za održavanje, bez prisustva kemikalija koje sprečavaju ponovnu uporabu i recikliranje, kao i energetski i resursno učinkoviti)
  - uspostavlja **digitalnu putovnicu proizvoda (DPP)** koja bi trebala sadržavati informacije o okolišnoj održivosti proizvoda (npr. podaci koji se odnose na proizvođača, korisnički priručnici, upute, upozorenja ili sigurnosne informacije). To bi trebalo pomoći potrošačima i poduzećima da donesu utemeljene odluke pri kupnji proizvoda, olakšati popravke i recikliranje te poboljšati transparentnost u pogledu učinaka životnog ciklusa proizvoda na okoliš. Putovnica za proizvode također bi trebala pomoći javnim tijelima da bolje provode provjere i kontrole.
  - predviđa postavljanje obveznih kriterija **zelene javne nabave** i stvara okvir za **sprječavanje uništenja** neprodanih potrošačkih proizvoda.

UREDBA EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o baterijama i otpadnim baterijama, stavljanju izvan snage Direktive 2006/66/EZ i izmjeni Uredbe (EU) br. 2019/1020

- **Usvojena 9. prosinca 2022. godine, objava u srpnju 2023. godine**
- **Baterije će ubuduće biti održive tijekom cijelog životnog ciklusa**, od nabave materijala do njihova prikupljanja, recikliranja i prenamjene.
- Od 2024. postupno će se uvoditi **zahtjevi u pogledu održivosti kad je riječ o ugljičnom otisku, udjelu recikliranog sadržaja, učinkovitosti i trajnosti**.
- Sveobuhvatniji regulatorni okvir za **proširenu odgovornost proizvođača** počet će se primjenjivati do sredine 2025., a s vremenom će se uvoditi viši ciljevi odvojenog sakupljanja.
- **Ciljevi za sakupljanje** prijenosnih baterija bit će 63 % u 2027. i 73 % u 2030., dok će za baterije iz lakih prijevoznih sredstava cilj biti 51 % u 2028. i 61 % u 2031. Ciljevi oporabe materijala za litij bit će 50 % do 2027. i 80 % do 2031.
- **Sve prikupljene baterije moraju se reciklirati** i moraju se postići visoke razine oporabe, posebno vrijednih materijala kao što su bakar, kobalt, litij, nikal i olovo.
- **Društva koja stavljuju baterije na unutarnje tržište EU-a** morat će dokazati da su materijali koji se upotrebljavaju za njihovu proizvodnju dobiveni na odgovoran način. To znači da će se morati utvrditi i ublažiti socijalni i okolišni rizici povezani s vađenjem, obradom i trgovanjem sirovinama od kojih se proizvode baterije.

Evaluacija/Revizija DIREKTIVE 2012/19/EU EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 4. srpnja 2012. o otpadnoj električnoj i elektroničkoj opremi (OEEO)

- Direktiva će biti ocijenjena u kontekstu i imajući u vidu ciljeve Europskog zelenog plana, Akcijskog plana za kružno gospodarstvo te će se u obzir uzeti sva druga kretanja u politikama EU-a o zaštiti okoliša i zbrinjavanju otpada (npr. politikama u pogledu energije iz obnovljivih izvora, baterija, ekološkog dizajna održivih proizvoda, ograničenja opasnih tvari u EEO-u, otpadnih vozila, pošiljaka otpada, ključnih sirovina) te kretanja u međunarodnom kontekstu (npr. Baselska konvencija o nadzoru prekograničnog prometa opasnog otpada i njegovu odlaganju).
- U evaluaciji će se **posebna pozornost** posvetiti aspektima za koje je provedba bila posebno zahtjevna, kao što su:
  - ispunjavanje ciljeva prikupljanja OEEO-a,
  - osiguravanje pravilne obrade OEEO-a i s time povezanih jednakih uvjeta za sve,
  - primjena zahtjeva za proširenu odgovornost proizvođača (posebno vezano uz prodaju preko interneta),
  - suzbijanje nezakonitih aktivnosti i nezadovoljavajućih praksi u cijelom procesu gospodarenja OEEO-om.
- Evaluacija će završiti u četvrtom tromjesečju 2023. godine

Revizija DIREKTIVE 2000/53/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 18. rujna 2000. o otpadnim vozilima (ELV)

□ PREDMET INICIJATIVE

- Rješavanje problema „**nestalih vozila**“ koja se ne prijavljuju (35% ELV, odnosno oko 4 milijuna vozila godišnje u EU)
- Proširenje područja primjene i na druga vozila (**kamioni, motocikli i dr.**)
- **Bolja usklađenost** s ciljevima Europskog zelenog plana i Akcijskog plana za kružno gospodarstvo, **posebice u sljedećim područjima:**
  - ✓ sprječavanje nastanka otpada, uključujući eko-dizajn automobila, kako bi se olakšala ponovna uporaba, popravak, ponovna proizvodnja i recikliranje;
  - ✓ preciziranje položaja električnih vozila,
  - ✓ promicanje konkretnih mjera za olakšavanje ponovne uporabe dijelova i visokokvalitetnog recikliranja ELV-a diljem EU-a;
  - ✓ korištenje recikliranih materijala u proizvodnji novih automobila;
  - ✓ uloga proizvođača u financiranju troškova gospodarenja otpadnim vozilima (EPR)
  - ✓ usklađenost između ELV Direktive i drugih zakonodavstava EU-a (Okvirna direktiva o otpadu, Uredba o baterijama, Uredba REACH, pravila EU o homologaciji i registraciji vozila (DIREKTIVA 2005/64/EZ od 26. listopada 2005. o homologaciji tipa motornih vozila s obzirom na mogućnost njihove ponovne uporabe, recikliranja i oporabe
  - ✓ bolja provedba odredbi o ELV, osobito kroz povećanu suradnju između i unutar država članica na registraciji/odjavi vozila, kao i na izvozu ELV i pregledima ATF-a.
- Rezultati revizije očekuju se u 3/4 tromjesečju 2023.

Revizija DIREKTIVE 2008/98/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 19. studenoga 2008. o otpadu i stavljanju izvan snage određenih direktiva (Okvirna direktiva o otpadu)

- Utjecaj gospodarenja otpadom na okoliš – revizija okvira EU-a za otpad**
- **PREDMET INICIJATIVE**
  - Unatoč postojećem zakonodavstvu o otpadu zadnjih desetak godina **raste količina ukupnog nastalog otpada, pogotovo komunalnog otpada, a stope recikliranja još uvijek nisu zadovoljavajuće**. Neoptimalno sakupljanje, razvrstavanje i obrada otpada dovode do gubitka resursa i većih posljedica za okoliš i zdravlje ljudi. Niske stope recikliranja i slabija kvaliteta reciklata dijelom su rezultat neučinkovitih sustava prikupljanja otpada.
  - Dokazi upućuju na to da se neka **otpadna ulja** još uvijek nezakonito zbrinjavaju, što uzrokuje onečišćenje. Otprilike 61 % skupljenih otpadnih ulja regenerira se, a ostatak se uglavnom upotrebljava kao gorivo, što uzrokuje više emisija nego regeneracija i više pridonosi klimatskim promjenama i iscrpljivanju resursa.
- **CILJEVI INICIJATIVE**
  - smanjiti nastajanje otpada,
  - poboljšati odvojeno prikupljanje otpada kako bi se postigli optimalni rezultati recikliranja, među ostalim izbjegavanjem kontaminacije otpada koji se može reciklirati,
  - povećati količine skupljenih otpadnih ulja obrađenih u skladu s hijerarhijom otpada.

Revizija DIREKTIVE 2008/98/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 19. studenoga 2008. o otpadu i stavljanju izvan snage određenih direktiva (Okvirna direktiva o otpadu)

- Inicijativa će se usredotočiti na političke opcije za postizanje kružnijeg i održivijeg gospodarenja tekstilnim otpadom s obzirom na ciljeve postavljene u **Strategiji EU-a za održivi i kružni tekstil**.
- Inicijativa će također procijeniti izvedivost postavljanja ciljeva **smanjenja rasipanja hrane** kako bi se provele obveze Unije prema ciljevima održivog razvoja UN-a i **Strategiji od farme do stola** i ograničio utjecaj lanca opskrbe hranom na okoliš i klimu.
- Rezultati revizije očekuju se u drugoj polovici 2023. godine

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO GOSPODARSTVA
I ODRŽIVOG RAZVOJA

HVALA NA PAŽNJI

okolis.otpad@mingor.hr